

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Cappellaniarvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98587)

PRAXIS CAPPELLANIARVM.
RESOLVT. CCCXXXII.

An Cappellanus ad nutum amouibilis possit remoueri absque causa.

- 1 Officialis ad beneplacitum creatus, censetur perpetuus.
- 2 Beneficia manualia de sui natura sunt amouibilia.
- 3 Ridiculum est hodie concedere, & cras reuocare.
- 4 Natura beneficij manualis est, vt possit ad libitum quandoque amoueri.

PRIMO facie videbatur dicendum, quod non, ex pluribus.

Primo, quia Cappellanus semper creatur ad beneplacitum, & officialis creatus ad beneplacitum, censetur perpetuus, idemque de eo indicandum est, quod de perpetuo, & ideo de iure remoueri non potest, arg. l. iurisperitos in princ. ff. de excusat. tutor. & ibi Bald. & Ludou. Bolog. quod etiam tenet Bartol. in l. de pupillo §. si quis ipsi pratori ff. de nou. oper. nunt. nu. 2. vers. quaro, glofa in clem. 2. in verbo per electionem de rescriptis, & est communis, vt testatur Anton. de Padill. in l. cum quis nu. 34. C. de iur. & fact. ignor. Burg. de Paz conf. 1. nu. 4. vbi in nu. 5. dicit, quod officialis, etiam ad libitum, creatus, sine causa immutari non potest, & secundum Bened. in cap. Raynutius de testam. in verb. duas habens filias nu. 36. cum pluribus seqq. vbi loquitur de officio ad Regis libitum concessio, quem refert, & sequitur Boer. decif. 149. num. 18. cum seqq. vbi testatur, ita fuisse iudicatum etiam in officiali ab Episcopo ad sui beneplacitum constituto, vt amoueri ab officio absque causa non valeat, idem Boer. de auctor. Magn. Conf. n. 154. Et in tabellionibus ad beneplacitum Domini creatis, quod sine causa amoueri non possint, probat late per praedicta de Paz in cit. conf. 1. per totum, & Palaez de maiorit. 4. p. q. 10. num. 6. vbi nu. 3. ad fin. quod in Francia non solet Princeps tollere officia, quae semel dedit extra mortem, renunciationem, vel delictum, idque in illo Regno ordinationibus Regijs ita stabilitum est, vt refert Boer. cit. decif. 149. nu. 14. ex quibus supradictis Lopez in l. 6. tit. 4. par. 3. inquit, quod Iudices in dubio intelliguntur perpetui, quando simpliciter eis conceditur officium sine temporis praefinitione, siue ad beneplacitum concedentis, quem sequitur de Paz, vbi supra num. 5. & est communis sententia secundum Padillam, vbi supra, sic etiam locum tenens correctoris non poterit ab ipso absque causa reuocari, nec ei inhiberi, vel causa ab eo auocari per ipsum correctorem absque causa, vt probat Azeued. in l. 10. & 11. tit. 5. lib. 3. nou. collect. reg. nu. 5. & 6. vbi quod etiam Vicarius Episcopi confirmatus a Papa, non potest per Episcopum remoueri secundum Ripam in cap. 1. num. 44. de iudicijs.

Tum secundo ex doctrina Panorm. num. 12. quem refert, & sequitur Dec. nu. 7. in c. ad nostram de confirmat. vtili, vel inutili, & Milis in repert. in verb. beneficium manuale num. 26. & Rebuff. in tract. de pacif. possess. n. 275. vers. secundo intellige, vbi docet, quod quauis beneficia manualia de sui natura sint amouibilia, tamen si Abbas sine causa amoueret a Prioratu Monachum, posset idem monachus implorare officium superioris, ut sine causa, & ex Abbatis sola malitia non remouetur, vbi idem Rebuff. ita seruari uidisse refert & allegat Innoc. in cap. insinuante sub num. 2. vers. & si concurreret casus qui cleric. uel nouen. dicentem haec verba, quod si occurreret casus, in quo Abbas vel superiores vellent ex malitia remouere monachum a loco, quae ei deputauit, posset supplicari superiori, & su-

perior cum audire deberet ad similitudinem serui, vt in l. 1. C. de precibus Imperat. offerendis, & §. sed & maior. instit. de his qui sunt sui, vel alieni iuris.

Tum tertio, quia Gonzalez glof. 5. §. 6. num. 42. refert, quod quidam Ordinarius Hispaniae, qui habebat curam animarum in quodam oppido suae diocesis, delegauit vices suas cuidam Presbytero idoneo, durante tempore voluntatis suae, vt ibi exerceret curam animarum: & cum paulo post vellet eum remouere, sine causa, ipse appellauit ad Metropolitanum, qui reuocauit decretum remotionis ab Ordinario prolatum, cum inde sequitis, & manutenuit dictum Presbyterum in dicto exercitio curae animarum: verum quidem est, quod parochiani pro interesse Ecclesiae uenerunt ad causam, vt non remoueretur quod multum prodesse potuit. Ridiculum enim est, secundum eundem loco citato, & puerile, hodie concedere, & cras reuocare, & panitere, Rot. decif. 33. num. 18. de praebend. in antiq.

Ceterum praefatis non obstantibus, contrarium seruatur in praxi, ratio est, quia natura beneficij ad nutum amouibilis est, quod possit ad libitum quandoque, & quomodocunque amoueri, clem. 1. §. praemissa, & ibi Card. num. 4. Anchar. & Imol. & omnes de supplen. neglig. praelat. & difficile videtur, quod in praxi seruari possit, vt sine causa remoueri non valeat, & propterea dicit Io. And. in cap. cum singula, 32. num. 1. sub glof. ad idem de praebend. lib. 6. quod apud Italos communiter hoc non recipitur, & ibi etiam tradunt omnes, praefertim Geminian. num. 10. Dec. in d. cap. ad nostram num. 7. vers. sed in Italia de confirm. vtil. Abb. sub num. 26. licet Franch. in d. cap. cum singula, indistincte non admittat opinionem Io. And. sed distinctione quadam vtatur, & tandem concludit, quod licet talis promotus non audiat pro interesse suae personae tamen pro interesse loci a quo moueretur, vt quia ex tali reuocatione laederetur praedictus locus, semper sit audiendus, dicit etiam Rot. in decif. 1. sub n. 1. de resit. spol. in antiq. vers. nec seruamus, quod non seruatur opinionem dicti Innoc. in d. cap. insinuante, qui cler. vel vouent. idem etiam dicit Rot. in decif. 6. de resit. spol. in nouis, & fuit resolutum in vna Burgenfi amotionis Magistri Capell. 11. Decembris 1581. coram Illustriss. Blachetto Rota decif. 778. n. 1. & per totam par. 1. diuers. vbi alij plures allegantur, cum igitur remouens vtatur iure suo, remotos conqueri non potest, ex quo illi iniuriam non facit, l. iniuriam §. fin. ff. de iniurijs c. cum Ecclesia Vulterrana, & ibi glof. in verb. iniuria de election. Bisignet. decif. 2. de rer. permitt.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

An Cappellanus teneatur ad residentiam.

- 1 Cappellania vbi non adest cura animarum, non requirit residentiam, & respondetur contrarijs, num. 2.
- 2 Ampliatur conclusio.

SVpponatur in facto, quod cum in visitatione commertum fuisset, quod quidam beneficiatus possideret Cappellaniam, cui erat annexum onus celebrandi duas Missas singulis hebdomadis, fuit dubitatum, si dicti beneficij Cappellanus teneatur ad personalem residentiam in loco, vbi sita erat capella praedicta. Et consultus respondi negatiue, quoniam secundum Anan. in conf. 22. vol. 1. in praesenti casu non consideratur, seu inspicitur ipsa personalis Missarum celebratio, sed tantummodò Missarum celebratio, quae per alium fieri potest, secundum Panormit. conf. 37. vol. 1. Rubeu conf. 71. col. penult. Curt. sen. conf. 61. n. 11. Cozad. cofil. 45. n. 1. & seq. nec de iure necesse est, vt praesentibus ad

ad inpatronatus sit Sacerdos, c. 2. de instit. lib. 6. & c. licet canon. de elect. eod. lib. quare si beneficium esset curatum sufficeret; quod presentatus esset in arate sufficiente ad Sacerdotium, cap. ei cui de prebend. in 6. Gemin. in cap. vobis §. ceterum de iurepatron.

- 2 Nec obstat, quod ex mente, & verbis testatoris, & fidatoris præfati beneficii videatur colligi, prouisum de ista Cappellania esse obligatum ad residendum propter onus celebrandi officia diuina, cum testator ad hoc mandauerit Cappellam construere, & presbyterum eligi, relinquendo ei dotes, & alia, ut possit viuere, & officiare pro anima ipsius, quæ quidē sine personali, & continua residentia fieri non possunt. Na respondetur, quod per dictum onus celebrandi, non est effectum beneficii residentiale, cum sufficiat, quod in tali Ecclesia Missæ, & diuina officia celebrantur per alium, neque ob id est electa industria personæ cum possit per quemlibet Sacerdotē explicari, prout ita in specie cōcludit Lopus alleg. 35. incipien. vtrum absq; dispensatione, & alleg. 116. col. 3. verif. stabitur igitur, & alleg. 117. col. 2. verif. quod autē dicta Cappellania, Card. in c. de multa circa finem de prebend. vbi tenet, quod dictum beneficium nō est incompatible cum alio curato, & quod minor 25. ann. potest illud habere, quia non tenetur per se celebrare, Felin. in c. cum omnes de constit. col. 18. n. 32. circa fin. dicens valere huiusmodi cōsuetudinē nō residendi, & deseruendi per alium, etiā si ex ordinatione testatoris Ecclesia deberet conferri vni, qui ibi quotidie celebraret, Dec. in d. c. cum omnes in 2. lect. subdens non esse in iure cautum, quod ipse debeat per se deseruire, & latē istam opinionem sequitur Hoieda de incompatibilitate benef. p. 2. c. 1. nu. 2. Mandosin addit. ad Lap. alleg. 35. & 36.

Amplia etiam si præfatus Cappellanus caperit residere, quia quamvis status naturæ illius censetur quodammodo mutatus, ex Dec. cōf. 139. n. 3. Gabriel cōf. 185. num. 2. lib. 2. Caphal. cōf. 358. num. 8. lib. 3. ex quo enim gessit actum gratuitum in eius libertate consistens, nulla potest dici acquisita seruitus residentis, Cyn. in l. 2. qu. 3. C. quæ sit longa consuetud. Bald. in l. 1. C. de seruit. & aqua, Abb. in cap. quoad translationem col. 2. de offic. delegat. Marta cōf. 106. nu. 9. lib. 1.

RESOLVT. CCCXXXXIX.

An Cappellanus possit præuenire tempus celebrationis.

- 1 Voluntas testatoris est seruanda, vti Regina, in testamētis.
- 2 Conditiones in fundatione appositæ sunt seruandæ.
- 3 Tempus celebrationis Missarum potest præueniri.
- 4 Affertur ad hoc decis. de Franchis 706.

Inter cætera onera, quæ habet capitulum Ecclesiæ Neapolitanæ est, ut ex relicto quodam, vulgo dicto delli Manfredelli, ei incumbat duas singulis hebdomadis Missas celebrari facere à duobus ab ipso electis Cappellanis: quare fuit dubitatum, num tale tempus celebrationis Missarum præfati Cappellani præuenire potuissent, ut puta in præcedentibus hebdomadis, & dubitationem non mediocrem mihi faciebant duo iuris fundamenta.

- 1 Primo, quia cum ex testamento præfatorum de Manfredellis expressè appareat de enixa ipsorum voluntate, ut scilicet Missæ certa die in hebdomadis celebrantur, propterea non poterunt Cappellani cōtrauenire, ex regula iuris, quod voluntas testatoris semper est obseruanda magis, quam verba, quia ipsa cōsetur Regina, & dominatur verbis, l. in conditionibus ff. de condit. & demōst. l. cum virum C. de fideicommissis l. cum proponebatur, ff. deleg. 2. & alibi egregiè dicit tex. in cap. sedulo 38. dist. ita esse præponēdas sententiās verborum.

Aloyf. Ricc. Prax. Pars I.

bis, ut præponitur animus corpori, vnde Bald. in l. fin. C. de impub. & alijs subf. voluit, quod lex pedetentim sequatur voluntatem testatoris, sicut canis leporem, & alibi idem Bald. in l. quoniam indignum C. de testam. dixit, quod nō est curandum de qualitate verborum, dummodo constet de mente testantis loquentis, & in cap. mandatum in 1. colum. de rescript. voluit, quod mens testatoris sit radix verborum, & eius substantia prima, & cor est imperator linguæ, & habet eam sicut mancipium sub iura iurisdictione, & quod lingua cedit cordi, & quod sub iugo mentis verba consistunt tanquam sub sua proprio originali.

- 2 Secundo, quia conditiones in fundatione appositæ sunt seruandæ, Soccin. in cōf. 30. nu. 4. vol. 3. Rocch. de iurepat. in verbo pro eo quest. 12. Lambert. in eiusdem nominis tract. lib. 1. p. 1. q. 9. in fin. 109. & Cappellanus quidquam non debet agere cōtra voluntatē testatoris, ad tex. in c. decernimus 16. q. 6. cap. illud in fine, & ibi Ab. & alij de iurepat. Mohed. in dec. 268. Put. in decif. 10. & 11. de iurepat. Farin. in decif. 582. & fuit per eandem Rot. resolutum in vna Casaraugustana Cappellania, 16. Martij 1587. coram Illustrissimo Seraphino.
- 3 Ceterum præfatis minimè obstantibus, cōtrarium consului, & mouebat, quia præfata præuicio vergit in maiorem vtilitatē Ecclesiæ: vnde D. Thomas, in quolib. 5. art. 28. voluit, quod Officium dici solitum de nocte in Ecclesijs, potest ex aliqua iusta occupatione dici de sero, & præueniri, puta si Magister debet videre lectiones suas de nocte, quia melius est vtrūq; reddere, quam quod per vnum, aliud impediatur, & secundum Rationale officiorum in tit. de diuin. offic. circa med. Missæ defunct. possunt præueniri, nō autē postponi.
- 4 His accedat, quod velle videtur de Franch. in decif. 706. vbi legatum factum alicui, ut distribuatur inter pauperes post mortem, potest fieri distributio in vita eiusdem legatarij, & sic tempus præueniri ex deductis per DD. in l. post mortem C. de fideicom. Padilla in l. vnum ex familia in princ. col. 5. fol. 289. ff. deleg. 2.

RESOLVT. CCCL.

Cappellanus an debeat esse actu Sacerdos.

- 1 Presentatus ad celebrandas Missas, oportet, ut sit actu Sacerdos non habitu tantum.
- 2 Consensus ex diuturnitate temporis præsumitur.
- 3 Dictio, siue, inter eadem posita, non facit diuersitatem.

In hac quæstione respondeo cum decif. Rot. in vna Parmensi iurispatronat. 8. Iunij 1573. coram Blanchetto, quæ his complectitur verbis.

- 1 Domini dixerunt, quod Laurentius tempore præsentationis esset actu Sacerdos, nō habitu, c. nemo & ibi glos. in verb. Sacerdotio Anchar. Gemin. Frach. & ceteri de elect. in 6. Rot. decif. 1. de præb. in nou. Abb. in c. cū in cunctis §. inferiora n. 10. & 11. de elect. Rocch. de iurepatron. in verb. honorificum q. 4. n. 26. præcipuè cum subsequantur illa verba (quod ille sacerdos, siue Cappellanus teneatur qualibet hebdomada celebrare Missas tres) ex quibus verbis colligitur mens expressa testatoris, quod presentatus, tempore præsentationis actu sacerdos, non habitu, Barb. cōf. 33. volum. 2. Dec. cōf. 129. col. fin. Lambert. de iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art. 22. ait, se bis in facto obtinuisse.

- 2 Nō obstat, quod in literis nō sit expressū, quod Cappellania debeat esse sacerdotalis, quod testator nō potuisset facere absq; Episcopi consensu, quia ex diuturnitate temporis præsumitur huiusmodi consensus, ut per Barb. d. cōf. & latē Dec. in cap. illud de præsumpt.
- 3 Non obstat diffinitiuā, siue quia posita inter eadem, nō facit diuersitatem, Barb. in d. cōf. verba illa, si aliquo tempore, Domini retulerunt ad præcedentia, nempe, quod

quod Sacerdos, siue Cappellanus sit eligendus, si aliquo tempore futuro scilicet erit eligendus, & presentandus, & ita interpretari sunt contra Laurentium.

His accedat, quod Cappellania non est dicenda sacerdotalis, si ex verbis fundatoris non astringitur Cappellanus ad inferuendum per seipsum, ex decis. Rotæ Rom. Antonin. lib. 1. var. resolut. resolut. 4.

Cappellanus enim non potest ab Episcopo cogi, ut ipsemet celebret, si fundatione in simplicitate dicitur, ut Rectores celebrent Missam, Sac. Congregat. de qua per Galeot. in Margarit. casuum conscientie in verb. Cappellania.

RESOLVT. CCCLI.

An Cappellanus infirmus tenatur per alios celebrari facere.

- 1 Quod Cappellanus infirmus non teneatur per alios celebrari facere, probatur duobus medijs, num. 1. & 2.
- 3 Contrarium est verius, num. 4.
- Limitatur, num. 5.
- 6 Referitur declaratio Congreg. Concilij.

Supponatur in facto, quod cum quidam Sacerdos, qui Cappellania cum onere celebrandi Missas obtinebat, in grauem infirmitatem incidisset, & consequenter necesse ei fuerat a celebratione desistere; fuit dubitatum, an teneatur Missas per alios celebrari facere tempore infirmitatis, ad effectum faciendi fructus suos. Dubitationem mihi non mediocrem faciebant nonnulla.

- 1 Primo, tex. in cap. significatum, il 2. & ibi Abb. & reliqui de prebend. ubi habetur huiusmodi institutionem Cappellania, seu beneficii, intelligi debere, seruata Sacerdotis honestate, & debita deuotione, hoc est, salua conscientia, & honore ipsius Sacerdotis, & saluo cultu, & veneratione, quæ ipsi Sacramento debetur, ita Panorm. in cit. cap. significatum num. 3. & Imol. nu. 7. Angel. in verb. Missa q. 43. Siluester in sum. eodem verbo 1. q. 7. & seq. Henric. conf. 22. n. 4. Bomb. conf. 17. num. 6. & seq. Graff. conf. 1. difficultate 4. de preb. Rodriq. in sum. par. 1. cap. 42. num. 3. Quare ex ijs sequitur, quod si Cappellanus fuerit legitime impeditus, aut commodè, diligenter, & religiosè rem diuinam facere non possit, non est cogendus sacrificium offerre, sed potest semel, & iterum in hebdomada a celebratione obtinere, quia, ut dixi, Cappellanus non tenetur celebrare, nisi salua honestate.
- 2 Secundo, quia infirmitas omnes excusat, hinc est quod infirmi dicuntur seruire, Dec. conf. 70. col. 3. n. 2. & pro presentibus habentur, secundum Bar. in l. hac lege, ubi Alex. C. de prox. sac. scrib. lib. 12. Rom. sing. 453. inde glos. in d. l. hac lege in verb. deductione, ait, quod videtur adesse, qui abest licito comæatu, sequitur Ronferall. in l. 5. n. 30. de duobus reis, Amædus de iudicatu n. 107. Bolognet. confil. 71. Mandos. reg. 16. de concurfu super benef. quæst. 32. Hinc est, quod lectori infirmo debetur salarium tempore infirmitatis, Surdus confil. 42. vol. 1. post Alex. in l. diem functo col. fin. num. 33. ff. de offic. assens. & ibidem Cagnol. n. 189. post Bald. in l. si ea in fi. C. de cond. infer. cū alijs, quos congerit Lenauter. de priuileg. DD. quæst. 9. par. 4. & de Lectore absente cum licentia, vide Gratian. decis. 220. & hinc prouenit etiam, quod famulo infirmo debetur salarium, Cappell. Tholosan. decis. 268.
- 3 Ceterū prefatis minime obstantibus, contrariū dixi: mouebat ex pluribus, tū primo quod salariū, seu redditus assignetur Cappellano ob causā, quare si illā non adimpleret, repeti potest, cū redditus Cappellania principaliter dentur propter onus celebrandi Missas.
- 4 Item facit pro hac eadē opinione regula illa iuris,

quod fructus, seu salarium diminuitur, labore diminuto, prout ē contra, illo aucto, debet augeri Felin. in c. cū olim in princ. de re iudic. post Bar. in l. Seio per illum tex. ff. de ann. legat. Vnde Doctor electus ad legendū, ordinariū, & extraordinariū debet salarium habere, seu fructū vtriūq; sedis, Bald. in l. qui duobus ff. de cōdit. & demonst. Et canonicus duo officia gerens, potest petere duplices distributiones quotidianas, secundū Angel. Io. And. Panorm. & Felin. in cap. cū olim de re iudic. Card. ibi n. 4. Coua. lib. 3. var. resolut. cap. 13. n. 6. in fin. Corf. de verb. Gemin. in fin. n. 27. verf. 68. Idē in Doctore vtriūq; iuris, qui dat vocem in vtroque, & habet duo salaria, & idem in famulo, qui conuenit stare cum tribus, nam si vnus ipsorum moriatur, debet diminui salarium, Capolla de feruit. vrb. præd. §. 14. c. 1. Beccius conf. 27. n. 2. Roman. conf. 25. Pontan. de alim. cap. 16. nu. 7. & regulariter diminuto labore, quod non debeantur fructus, qui per prius percipiebantur, voluit Bald. in l. consul ff. de adoption. Barbat. ad eundem in l. 3. C. commun. deleg. Menoch. de arbit. casu 133. Afflict. in cōst. Regni 55. in fin. Brun. de augmento concl. 13. & 14. & Gratian. decis. 101. Vnde redeundo ad locum ubi progressi sumus, dico, quod cum prædictus Cappellanus desierit celebrare, consequenter ei non debentur fructus, qui causa celebrationis dantur, arg. tex. in l. si pecuniam in princip. ff. de cond. causa data.

- 5 Limitatur hæc opinio dupliciter. Primo, ubi Cappellani infirmitas per octo, vel decē dies durauerit, nam potest percipere redditus præfata Cappellania etiam si neque per se neq; per alios sacrum fecisset, secundū Nouissimum in sua praxi c. 47. arguendo a famulo infirmo, cui licet non debeat salarium, tamen tenetur dominus ei dare cibaria, ac modicas, & tenues expensas, nempe, per octo, vel decē dies, Bart. in l. si cum doctem §. fin. autē ff. solut. matrim. Panorm. in c. 1. de cler. agrot. Coua. lib. 3. var. resolut. cap. 13. & hanc opinionē de Cappellano tenuit Pet. Nau. de res. lib. 2. n. 210.

In casu tamen, quo a testatore caueretur, ut quotidie celebretur Missa per Cappellanū, vel per alij cum fuisset cōsulsa Sac. Cong. Conc. ipsa Cōgregatio censuit, dictis Cappellanis indulgendum, ut bis in hebdomada liceat eis a Missa celebratione abstinere, dum tamē id oneris tunc impleat per idoneum substitutū, Azor. moral. instit. par. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 7. nec talis substitutus poterit deputari per ipsū Cappellanū, arguendo a Rectore Parochiano infirmo, qui non potest deputare Vicarium, sed munus deputadi pertinet ad Episcopum, secundū Io. And. & Franch. in c. cum ex eo de elect. & fuit dictum in Rota in vna Hispal. iuris nominandi 6. Octobris 1583. coram Illustrissimo Seraphino. Vide in hac materia Alex. Lessium conf. 48. Farin. in 1. p. sect. 2. dub. 496. num. 7.

RESOLVT. CCCLII.

An in Capellanijs Episcopus possit reducere numerum Missarum.

- 1 Episcopus potest reducere numerum Missarum, quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinibus, num. 3.
- Amplia in elemosynis pro ipsis Missis celebrandis, nu. 2.
- Limita, num. 4.

Vbi in Ecclesijs magnus Missarum celebrandarum numerus impositus est varijs defunctorum relictis, adeo ut illis pro singulis diebus a testatoribus scriptis, satisfieri nequeat, tunc Episcopus potest in Diocæsana Synodo pro sua conscientia decernere, quid faciendū sit quoad Dei honorem, & cultum, & Ecclesiæ vtilitatem magis expedire videbit, ita tamen ut eorū defunctorum semper commemoratio fiat, qui pro sua-

rum animarum salute, ea legata ad pios usus reliquerunt; sic fanciuit Trid. Synod. sess. 25. c. 4. de reformat.

2 Amplia primo in elemosyna pro ipsius Missis celebrandis, quæ si adeo tenuis sit, ut non facile inueniatur, qui velit se huic muneri subijcere, ut dicitur in cod. c. 4. tunc numerus Missarum moderandus est, iuxta vires legati, & ita declarauit Sac. Cong. ad instantiâ Archiep. Neap. die 26. Nouemb. 1583. f. dispositione Cöcilij etiâ locum habere in anniuersarijs, ut refert Steph. Quarâ. in sum. Bul. in verb. Missa pag. 291. Et in huiusmodi reductione Episcopus capituli cösilij requiret, quauis sequi illud non teneatur, ita Sac. Cong. Card. hic declarauit.

3 Amplia secundo, ut procedat etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinibus, nam in capitulis generalibus decernere, & ipsi possunt, ac debent, quid faciendum sit in prædictis casibus in suis Ecclesijs, ut inquit Sanct. Synod. in cit. cap. 4. & hoc est illa ratio, quia, ubi relictum executioni mandari non potest, dispensare Episcopus potest.

An autem, & quando Missarum numerum diminueri possit Episcopus etiam sine Synodo congregata adde Nauar. in Manuali cap. 25. nu. 138. Henrig. lib. 9. de Sacrificio Missæ cap. 22. sub num. 6. & Rodriq. in sum. p. 1. i. cap. 252. conclus. 13. in fine.

4 Limita non procedere in Missis in fundatione Ecclesiæ impositis, cum in his Episcopus, ac prædicti alij dispensare nequeant, ita declarauit eadem Sac. Cong. idque merito; nam sancta Synodus loquitur de Missis relictis a testatoribus, non autem de impositis in fundatione, ergo non habebit locum in his, in clauso enim vnus, alterius exclusio est, cap. nonne de præsumpt. & l. cum prætor ff. de iudic.

RESOLVT. CCCLIII.

An Capellanus possit alibi, quam in altari designato celebrare.

1 Capellanus potest alibi, quam in loco designato celebrare, contrarium deciditur ex duobus de quibus nu. 2. & 3.

2 Adducuntur duæ causæ legitimæ non celebrandi in altari designato de quibus num. 4. & 5.

1 Videbatur, quod sic, argumentando de tempore ad locum, quod quidem validissimum esse in iure testatur Euerard. in cap. 29.

Ceterum contrarium consilij, motus ex pluribus.

2 Primo, quia secundum Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 8. Capellanus institutus ad sacrum faciendum in certo templo, oratorio, sacello, vel altari, quibusdam diebus, non satisfacit fundatori, si alibi diuinam rem facit, cuius opinionem sequuntur Graff. in conf. 1. difficultate 4. de præbend. vol. 2. D. Genuens in suo pastor. cap. 73. Morot. confil. 21. num. 4. & seq. vol. 1. Thoming. confil. 29. volum. 2. Rub. conf. 4. num. 3. & 5.

3 Tum secundo, quia si hoc fieri posset, finis institutionis præfatæ Cappellaniæ remaneret inobseruatus, cum electus sit locus, quem fundator voluit frequentari, religiose honorari, & coli, & propterea meti eius & voluntati satisfactum minime est: ita Nauar. de oratione cap. 5. num. 2. & 12. Siluest. verbo Missa 1. quæst. 10. Calcan. in tract. de condit. lib. 2. quæst. 22. num. 60. Cancr. decis. 11. num. 5. Graff. Azor. cit. locis, qui addunt, quod si præfatus Capellanus alibi rem diuinam facit, quam in loco designato, præter peccatum mortale, cum infideliter agat, & pactum, & promissum in re graui non seruet, tenetur aliqualem fundatori facere restitutionem, sed hoc intelligas, & declara, quando Capellanus id egisset absque aliqua legitima, ac rationabili causa, secundum Nauar. in Manuali cap. 25. num. 134.

Aloyf. Ricc. Prax. Pars I.

4 Inter causas verò legitimas non celebrandi in altari designato connumerari possunt, prima si altare ipsum esset destructum, ut voluit Merenda conf. 29. quo casu, secundum dictum D. Genuensem in Manuali pastor. c. 72. celebrari debet Missa in alio altari eiusdem Ecclesiæ, & hoc propter deuotionem testatoris, donec contruatur altare.

5 Secunda causa est, si Capellanus reperiretur absens a loco, ubi celebrari debet, vel etiam inundatio aquarum, vel aliqua huiusmodi, tunc ut supra dixi, debet capellanus alibi satisfacere, & ratio est, quia in huiusmodi casibus credendum est, talem fuisse fundatoris mentem, & voluntatem, ut si locus impediretur, alibi pro se, vel suis offeratur sacrificium, nam sic plus sibi, vel suis prodest.

Suprapositam principalem conclusionem amplia procedere etiam hæredibus consentientibus, ut alibi, quam in loco designato Missæ celebrentur, D. Genuen. loco citato, & ratio est, quia non agitur de voluntate hæredum, cui possunt renunciare, sed fundatoris, iuxta Cardin. Imol. Bonifac. in Clem. quia contingit de religiosis domibus.

RESOLVT. CCCLIV.

An hæredes possint conferre Capellaniæ absque auctoritate Ordinarij.

1 Beneficiorum collatio, seu institutio regulariter spectat ad Episcopum.

2 Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Ecclesiastica.

Amplia, num. 3.

4 Quid sit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide remissum.

5 Adducitur decis. Guid. Pap. per quam deciditur quæstio principalis.

Supponatur in factis, prout quotidie fit, quod quidam fundauerat, seu donauerat in suis proprijs fundis, seu domibus capellaniam, & ordinauit quod celebraretur singulis hebdomadis quatuor Missæ, volens præfatum capellanum eligendum esse per eius hæredes. Quare fuit dubitatum, si in præfata electione requirebatur, ut præcederet cösensu Episcopi, & dubiū faciebat pro opinione affirmatiua, quod qualibet beneficiorum collatio, seu institutio ad Episcopum regulariter spectat, cap. ex frequentibus de instit. c. ad hæc de off. Archid.

Ceterum præfatis non obstantibus contrarium dixi, quod scilicet non sit necessaria approbatio Ordinarij, 2 quia præfata Capellaniæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica, quando in titulum non conceduntur, secundum gl. in clement. fin. de decim. quam commendat Gomez in reg. de infirm. resignan. q. 23. & Dec. confil. 210. nu. 4. & tradit gl. in extrauag. execrabilis in verbo, quæ alias de præbend. inter communes, & etiam si datur in titulum, quando non per Episcopum, sed per minorem Prælatum conceduntur, quia tunc quantumuis in titulum concederentur per alium. Episcopo minorem non habentem ad hoc priuilegium a Summo Pontifice, vel mandatū ab Episcopo in suo Episcopatu, non utique diceretur beneficia Ecclesiastica, prout soluit gl. quæ ita debet intelligi in dicta extrauag. execrabilis vers. quæ alias ad medium, & voluit Imola in cap. in nostra col. 3. vers. quomodo de rescript. faciūt pro hac declaratione dicta per Auend. c. 14. prætorum n. 32. ad fin. lib. 2. idemque de præstimonij censendum est, ut scilicet si in titulum datur, dicantur beneficia Ecclesiastica, sicut in altaribus, & cappellanijs dictū est, & tenet expresse Rebuff. in tract. de pacif. possels. 17. ampliatiōe n. 105. cum pluribus seq. & Staphyl. de lit. gratiæ, & iust. tit. de qual. & statū benef. num. 2. cum

O 3 tribus

tribus faqq. fol. 39. in paruis, & Menoch. de arbit. l. d. lib. 2. cent. 3. casu 201. nu. 58. & decif. Capell. Thol. 472. Calder. conf. 6. de prabend. lmo, & in pensione idem. esse testatur, idem Rebuff. in d. tract. de pacif. possess. 8. ampliat. & in tract. de nominat. quæst. 9. nu. 49. & d. decif. Capell. Tholof. 472. & Capyc. decif. 200. num. 3. Et si quæras quid fit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide Rebuff. in prax. benef. tit. 1. & 3. par. 1.

Quare cum in casu, de quo loquimur, capellania non concedatur in titulum, proinde non venit appellatione beneficij Ecclesiastici, & consequenter eius collatio, seu capellanorum electio nõ ad Episcopum, sed ad fundatoris hæreses spectat, qui possunt tales capellanas donare sine Episcopo, quibus voluerint, dummodò sint idonei, iuxta dispositionem fundatoris glof. in clem. fin. in verb. beneficiorum de decim. Sylua de beneficio p. 1. quæst. 3. nu. 29. Rebuff. in praxi tit. faculare benefic. quotuplex, nu. 13. & 15. & de pacif. possess. num. 287. Salzed. in addit. ad praxim Bernardi cap. 18. num. 9. Mandosius in reg. de annal. quæst. 17. num. 1. & per totum Gomel. in reg. de infirmis resignantib. quæst. 23.

- 5 Quibus addo decif. Guid. Pap. in proprijs terminis 187. & nouissimè Rodriq. in sua summ. cap. 42. par. 1. Nauar. conf. 5. & 7. de prab. Greg. Tholof. in institut. benefic. cap. 11. num. 10. in fine, Valasc. decif. 60. n. 12. & 13. part. 1.

RESOLVT. CCCLV.

Capellani quomodo debeant probare celebrationem Missarum Episcopo visitante.

- 1 Factum non præsumitur, nisi probetur.
2 Iuramentum obtinet vim plenæ probationis.

1 **F**uit aliquando dubitatum, quomodo sit facienda probatio super celebratione Missarum, si fundatoris hæres dicat, Missas non esse celebratas per capellanos: clarum enim est in iure, capellanos ad hanc probationem teneri, & consequenter si non probauerint, relictum eius contemplatione nõ debetur, vt voluit Bal. in l. 3. nu. 3. ff. de condit. & demonst. Corn. in conf. 75. nu. 13. vol. 3. Crauet. in conf. 171. nu. 15. & in conf. 226. col. fin. hoc enim est quid facti, secundum Gasp. Thes. q. 87. quod non præsumitur, nisi probetur, secundum Mascard. de probat. lib. 2. concl. 723. & capellanus tenetur probare conditionem impletam, vt legatum contemplatione Missarum relictum habeatur, l. hæredi in fin. ff. de condit. & demonst. Parif. conf. 26. num. 20. lib. 4.

Hoc igitur supposito, ex parte capellanorum dicebatur esse standum eorum iuramento pro plena probatione, cum iuramentum vim plenæ probationis obtineat secundum Bar. & reliquos communiter in l. nã. & postea ff. de iureiuran. Panorm. & Dec. in rubr. de probationibus, quibus addi poterit in proprijs terminis decif. Guid. Pap. 614. Hæres verò dicebat, non esse standum eorum iuramento, quia erant testes in causa propria, contra l. nulli C. de testibus, & ad decisionem Guid. Pap. respondebatur, quod loquitur in re minima, & secus esse si agatur de re magna, prout hic. Item dicebatur, quod Guid. Papa intelligendus est in alio sensu, quàm communiter capitur, quia ibi nõ dicitur, standum esse iuramento super celebratione Missarum, sed super solutione legati, & ita fuisse pariter iudicatum, scilicet non esse standum iuramento super ista celebratione testatur Thesaur. in cit. decif. 87. quam nota.

RESOLVT. CCCLVI.

An in Capellania, in qua adest pinguis redditus, præsumatur quod adest onus celebrationis Missarum.

- 1 Episcopus non potest compellere Capellanos ad celebrationem Missarum, nisi euidenter de onere appareat, & quare.

Pro huius quæstionis dilucidatione supponatur in tracto, quod in aliqua Ecclesia cathedrali, vel collegiata reperiantur capellæ cū pinguib. redditibus, ac sufficientibus ad celebrandum aliquas Missas, veruntamen beneficiati negat ad illas teneri, ob id præsertim, quod de earum onere minimè apparet, eo magis, quod cum Episcopus visitauerit, describi nõ fecit in visitatione, quare fuit dubitatum in hoc casu, an possit Episcopus compellere Rectores, ad aliquas Missas celebrandas pro quantitate reddituum, & respondi, quod non, per regulam iuris, quod qualibet res in dubio præsumitur libera, nisi probetur seruari, si altius C. de seru. & aqua, vnde in dubio res præsumitur allodialis, & sic libera, nisi probetur feudalis, & cõsequenter seruari, Alex. conf. 129. vol. 1. Dec. cõf. 269. n. 1. cõf. 360. n. 4. conf. 468. num. 6. & 7. conf. 498. nu. 2. & 3. Crauet. conf. 111. num. 9. Bellon. conf. 10. Caphal. conf. 4. n. 30. vol. 1. Menoch. conf. 1. num. 10. vol. 1. Afflic. decif. 277. in fin. & in dubio fideicommissum vti quædam res inducens seruitutem in se, nõ præsumitur nisi probetur, Roland. conf. 59. n. 15. vol. 1. Burlat. conf. 97. nu. 1. Abb. conf. 31. nu. 9. Quare in dubio est pronunciandum non extare fideicommissum, Dec. conf. 593. Oldrad. confil. 21. Alciat. conf. 559. Soccin. iun. conf. 285. vol. 2. Siluan. conf. 64. nu. 19. Alban. conf. 31. nu. 9. Vnde redeundo a quo digressi sumus, dico, præfatum onus celebrationis Missarum cum non appareat euidenter, præsumendum non esse, & consequenter non posse Episcopum compellere Rectorem ad Missas celebrandas.

RESOLVT. CCCLVII.

Qui Capellani visitari ab Episcopo non possunt.

- 1 Episcopus habet intentionem fundatam super omnibus existentibus intus suam dioccesim.
2 Episcopus potest visitare omnes Ecclesias, & personas sibi subiectas.
Limita, num. 3.

1 **Q**uamuis de iure Episcopi habeant intentionem fundatam visitandi omnes de eius diocesi vulgarato rex. in cap. omnes Basilicæ 17. qu. 4. cap. omnes Principes de maiorit. & obedient. cap. cum Episcopus de offic. ordin. lib. 6. quod adeo est verum, vt procedat etiam si iurisdicctio comperat Prælato inferiori ex fundatione, vt fuit resolutum per Rotam in vna. Abulen. iuris visitandi 20. Nouemb. 1600. coram Ludouiso, vbi facultas visitandi tributa Episcopo ex dispositione Cõcil. Trid. sess. 22. cap. 7. de reformat. cum intelligi debeat cumlatiue, & non priuatiue ad Episcopum, contra quem debet esse expressa prohibitio, vt etiam censuit Sacra Congregat. eiusdem Concilij proinde admittitur ad visitandum.

2 Communis enim, & trita est iuris cõclusio, ut supra dixi, Episcopum de iure communiter habere intencionem fundatam, ut possit uisitare omnes Ecclesias, atque personas sibi subiectas, cap. 1. §. hunc autem, & ibi Gemin. de censib. Soc. de uisitatione col. 4. nu. 4. uers. deimo quaritur, & subiectæ præsumuntur quæcunque ecclesiæ existentes in sua diocesi, Rota in decif. 186. nu. 1. p. 1. diuers. quinimo propria auctoritate uisitare potest etiam Ecclesias exemptas, quando non habet spe-

specialem exemptionem, quoad visitationem, cum exemptione, quoad visitationem non comprehendatur sub generali concessione exemptionum facta ad fauorem alicuius Ecclesie, Rota in decis. 2. de censibus in antiquo. A. chill. in decis. 2. de exempt. sed illa firma remanet Episcopo, Socce. in d. tract. lib. 6. q. 14. nu. 16. Rota d. decis. 186. n. 2. p. 1.

- 3 Verumtamen si Ecclesia, vel persona ecclesiastica reperirentur particulariter exempta, quoad visitationem, Episcopus illam visitare nequit, nec aliam quoque illi unitam, cum ratione unionis fortietur eandem exemptionem, & consequenter Ordinarius non posset clericos ibidem existentes corrigere, Achill. decis. 1. de exemptionibus, & in decis. 15. de priuileg. Card. Put. in decis. 115. lib. 3. & ita censuit Rota in vna Pisei. seu nullius iurisdictionis 7. Maii 1582. coram Giffio, quare loquitur de Ecclesia Parochiali unita cuiusdam Abbatie Congregationis Cassinensis, quare habet priuilegia amplissima exemptionis.

Vnde redeundo, ubi digressi sumus, dico, quod si Cappellani non reperiantur aliquo modo exempti, poterunt visitari ab Episcopo, Quare Cappellani triremi, quare aduersis ventis agitate in partibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sint perinde, ac alij viatores, & transientes ab Episcopo visitari possunt, ita Nauarr. conf. 4. de foro compet. & Sayr. in decis. 1. eod. tit.

Et idem dicendum quoque est in Cappellanijs Regijs, qui nisi habeant specialem exemptionem sub sunt Ordinario, & consequenter poterunt ab Episcopo visitari, vt fuisse in Rot. decisum patet aperte in decis. 736. p. 1. diuersorum, quam notabis ad intellectum. tex. in cap. cum Cappella de Priuilegijs, De Cappellano maiore, vide Monald. in conf. 27.

RESOLVT. CCCLVIII.

An Cappellanus teneatur contribuere pro translatione altaris.

- 1 Cappellanus tenetur contribuere in translatione Altaris, ex quatuor medijs, de quibus n. 2. 3. 4. & 5.
6 Contrarium fuit decisum ex duobus de quibus n. 7.
8 Respondetur contrarijs.

1 Prima facie videbatur dicendum, quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia secundum Rebuff. in prax. benefic. tit. de dispensat. ration. etat. n. 6. bona Ecclesiastica debent in tres partes distribui, scilicet, vt prima sit clericorum beneficiatorum, secunda pauperum, tertia fabricarum, seu reparationum Ecclesie, vt probat etiam tex. in cap. concessio, & seq. 12. q. 2. Et ex hoc inoleuit communis praxis, quare tantum est omnes beneficiatos obligari ad refectionem Ecclesiarum, in quibus beneficia obtinent cap. 1. & cap. de his de Eccles. edificand. licet quando Rector esset pauper teneretur patronus, si adesset, secundum de Cittadin. de inrepatron. p. 6. ar. 5. n. 7. Lambert. in eiusdem nominis tr. lib. 3. ar. 2. & 3. q. 7. Costa de remed. subsidiar. c. 106. illatio. 2.

3 Tum secundo, quia olim secundum Canones aliquando tertia, aliquando quarta pars reddituum deputabatur Fabrica Ecclesie cap. decernimus, 1. q. 1. Ripa conf. 12. n. 2. Feder. de Senis conf. 217. Lopez in comme. ad leges Hisp. leg. 1. tit. 10. partita 2. Valasc. decis. 179. & de diuersis temporibus, in quibus diuersimode distribuiebantur bona ecclesiastica meminit Abbas in q. 4. sub n. 44. incip. Titius, & in c. postulasti n. 4. de rescript. Felin. in cap. exceptionem num. 6. & seq. de except. Sor. de iust. & iure lib. 10. q. 4. art. 10. & Rebuff. loco iam allegat.

4 Tum tertio, quia si ad hanc reparationem quando-

que tenentur laici, secundum Hostien. in tit. de eccles. edific. §. 1. dum ait, quod in aliquibus regionibus laici de consuetudine opus fabricarum faciunt suis expensis, quare consuetudo iuuatur auctoritate iurum, quare ibi adducit, & quod ipsorum laicorum interest cum ibi percipiant ecclesiastica sacramenta, & Missas audiat, & maxime erit obseruanda, ubi non bene solunt decimas c. quicunque 16. q. 7. & cap. hanc diximus, & c. filijs, & nepotibus eadem causa, & quod compellendi sunt talem consuetudinem obseruare, arg. c. ad Apostolicam de simonia, facit, quia consuetudo vim legis habet, l. de quibus ff. de legibus c. fin. de consuetudine, l. 2. C. eod. & idem absque dubio si de contractu cum laicis circa hoc constet, quia pactis standum c. 1. cap. 3. de pactis l. iurigentium §. prator ait, ff. de pact. Vnde si laici, quanto magis Cappellani tenentur ad refectionem.

5 Tum tandem, quia secundum Nauarr. in cons. vnic. de Eccles. edificand. quem refert, ac sequitur Sayr. in dec. 1. eod. tit. obtinentes pensionem super aliquo beneficio tenentur ad reparationem illius, igitur & Cappellani.

6 Ceterum prefatis minime obstantibus contrarium consilui, & iuxta meum consilium fuit seruatum, & mouebat precipue ex duobus fundamentis. Primo ex conf. in proprijs terminis Monaldi 88. vers. quo vero ad secundum vol. 2. quo cauetur non posse Episcopum cogere Cappellanos contribuere pro translatione Altaris.

7 Secundo eo, quod deductis necessarijs pro sustentatione Cappellani, nihil remanebat de fructibus illius Cappellae, cum tenues erant, nec ascendebant ad duos quinquaginta, & de iure beneficiatus non tenetur ad reparationem Ecclesie, nisi quatenus super sint redditus beneficii deductis necessarijs pro eo, secundum Panorm. in c. 1. n. 2. & in c. de his n. 2. de Eccles. edificand. & Cappell. Tholof. in decis. 400.

8 Non obstant contraria, quia loquuntur in obtinentibus beneficia Ecclesiastica.

RESOLVT. CCCLIX.

An legatum factum capitulo cum onere erigendi Cappellanas possit diuidi inter Canonicos.

- 1 Facti species.
2 Legatum factum capitulo, censetur factum Canonicis.
3 Decisio questionis.

1 Supponatur in facto, quod cap. cuiusdam Ecclesie fuerat relicta quaedam quantitas pecunie cum pacto, & conditione, quod singulis annis celebretur anniuersarij pro anima cuiusdam persone, vel saltem erigatur altare, seu Cappellania cum onere celebrandi aliquas Missas: Quare fuit dubitatum an posset capitulum dicte Ecclesie illam pecuniam legatam diuidere inter Canonicos presentes, & dubitationem non mediocrem mihi faciebat pro opinione affirmatiua conclusio illa,

2 quod legatum factum cap. censetur factum Canonicis secundum sententiam Paporm. in c. requisisti de test. Menoch. de presumpt. lib. 4. presumpt. 112. Facchin. lib. 5. iuris controuersiarum cap. 41. Merenda consil. 28. n. 3. & seq. Brun. a Sole in suo repertorio in verbo legatum.

3 Ceterum hoc non obstante contrarium dixi: & ita fuit resolutum, quod scilicet pecunia hanc non sit diuidenda inter Canonicos, sed debet conuerti in bona stabilia, seu annui censum iuxta terminos Clem. exiui §. cumq; annui redditus de verb. signific. & sic debet seruari pro futuris Canonicis, ita Nauarr. conf. 8. de reb. Eccles. non alienand. Prax. Episcopalis in verb. alienatio n. 2. par. 2. D. Gennet. in suo Manuali Pastori. c. 72. & mo-

& mouetur per regulam iuris, qui sentit commodum de reg. iur. lib. 6. & per DD. quoque in cap. cum secundum Apostolum de praebe. Quare, vt supra dixi debet conuerti in annuos redditus, vt sic annui fructus perpetuo dentur illis, qui onus sublinebunt.

RESOLVT. CCCLX.

An Cappellanus possit celebrare Missas in alio Altari, quando causa finalis ibidem non fuit deuotio Testatoris.

1 Quando deuotio Testatoris non est causa finalis, Missa potest in alio Altari celebrari.

Licet, vt supra dixi, quando testator mandat celebrari Missas in tali altari, seu Cappella, ad quam constat habere deuotionem non erit licita loci designatio mutatio, Nauarr. in Manuali cap. 25. nu. 134. ad fin. vers. Sacellani Sebast. Medic. in Summa de acquir. & conseruan. rer. domin. par. 3. Glof. 2. n. 75. Spin. Guttier. & alij allegati per Cenall. quaest. 686.

1 Tamen cessante huiusmodi coniectura, posset tam in vno loco, quam in alio Missa celebrari, cum utroque modo satisfiat animae testatoris, cum multi 4. dist. Lap. alleg. 35. n. 4. Duen. reg. 134. & est d. Rotae per Cardinale Seraphinum 9. Oct. 1595. Bergom. legati, vbi relicta monialib. d. fine, vt celebrari faciant singulis diebus in d. Ecclesia Missam in remedium animae ipsius testatoris, alias legatum deuoluatur, si contingat illas transferri ad aliam Ecclesiam, non poterunt priuari legato, si in Ecclesia ad quam sunt translatae, Missa celebraretur, cum eodem modo succurratur testatoris animae in vno loco, quam in alio, maxime quia huiusmodi legata praesumuntur fieri intuitu legatarij, l. patre filium §. Tusculanos de leg. 3. Conar. in c. requisiti nu. 10. de test. Card. Mantica de coniecturis vlt. voluntatum lib. 6. tit. 14. n. 18. & lib. 8. tit. 6. n. 23. Cephal. conf. 216. n. 17. cum seq. lib. 2. & legatum pro dicendis Missis factum Sacerdoti censetur contemplatione personae, non Ecclesiae, & cum fuerit dictum in Ecclesia Monialium, talis dicitur ista, ad quam fuerunt translatae, prout alias Bartolus conf. 26. n. 3. lib. 1. vbi de Ecclesia edificanda in domib. testatoris, quae poterit edificari in aedibus permutatis, Soccin. iun. conf. 162. n. 22. & 26. lib. 2. & quia facta translatione ab habente potestatem, omnia iura pertinentia ad Ecclesiam, & translata, spectant ad illam, in qua fit translatio c. & hoc diximus 16. q. 7. & ibi glofa, Ioannes Andreas in c. cum personae col. 2. de priuileg. in 6. Lapis allegatione 68. cum alijs de quibus in d. decis. Rotae per Cardinalem Seraphinum, & est decis. 1149. part. 2.

RESOLVT. CCCLXI.

Cappellania, quae debet conferri proximiori, debet intelligi secundum computationem iuris Canonici.

1 Facti species.

2 In successione Cappellaniarum computatio graduum fieri debet secundum ius Canonicum.

1 **S**upponatur in facto, quod ex dispositione, seu praescripto defuncti Cappellania deberet conferri proximiori, quare fuit dubitatum, si debet fieri computatio secundum ius canonicum, an vero civile, & secundum ius Canonicum fieri debere voluerunt Balb. in decis. 21. quia in beneficiis, & Cappellanijs collatiuis non datur successio nec delatio iure hereditario cap. Apostolica 8. q. 1. neque in foro Ecclesiastico seruantur decisiones iuris civilis, quando ad inuicem sunt contrariae, prout in specie concludit Cenall. in q. 398.

n. 28. subdens tamen hoc procedere sine aliqua difficultate, quando causa esset merè beneficalis, & fundator Cappellaniae esset Clericus in sacris constitutus, quasi tunc potius videatur disponere, secundum regulas iuris Canonici quam Civilis, & dicit esse notandum, ita fuisse iudicatum, & alibi non reperiri.

Quare in Cappellanijs, quae fundantur sine auctoritate Episcopi, & quae non habet requisita in beneficijs Ecclesiasticis, si vocentur Clerici consanguinei seu de familia dubia quo ad eos orta definitur per leges de maioratibus loquentes, prout in causis Hispaniae latè Gonzalez in reg. de mensibus gl. 5. in princ. n. 34. Rota diuers. decis. 100. par. 2. nu. 6. verl. secundum non obstat Gomez in l. 4. Tauri nu. 65. in fine, Molina de primogen. lib. 1. c. 7. n. 10. Guttier. qq. praest. c. 8. num. 9. lib. 2.

Finis tituli Praxis Cappellaniarum.

PRAXIS CONCURSVS AD Ecclesias Parochiales.

RESOLVT. CCCXLII.

De forma obseruanda in prouisione Ecclesiarum parochialium ab ordinarijs.

- 1 Concursus in collatione parochialis Ecclesiae fieri debet.
- 2 Amplia primo, vt non possit per Episcopum remitti.
- 3 Amplia secundo, vt non sit tutus in foro conscientiae, prout abique praefata forma.

EX Conc. Trid. sess. 24. c. 18. de reform. quando vacat Ecclesia parochialis debet fieri concursus iuxta formam dicti capituli, alias collatio erit nulla, & Papae postea reseruatur, iuxta constitutionem Pij V. incip. In conferendis; forma enim non seruata, actus corruit, secundum Felin. in cap. cum dilecta de rescript. & in proprijs terminis de collatione beneficiorum; vide Cardin. Puteum in decis. 338. lib. 1. Thau. in decis. 99. in manuscriptis.

2 Amplia, vt supradicta forma omitti non possit per Episcopum, etiam si vellet parochiale conferre personae quantumcumque notoriae, doctae, idoneae, & benemeritae, Fuscus de visitation. lib. 2. cap. 5. n. 10. Cenedus in collect. 15. ad decretum num. 5. Paris. de resignat. lib. 8. quaest. 9. n. 83. Garf. de beneficijs part. 9. cap. 2. n. 102. Vnde Congregatio Concilij censuit quod Episcopus, vacante Ecclesia parochiali, debet seruare formam examinis per concursum, licet velit eam Vicario conferre, & alias, quod Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, etiam in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali, Gonzalez glof. 4. nu. 90. Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 34. num. 82.

Amplia secundo, vt prouisus de Parochiali, non seruata supradicta forma, non sit tutus in foro conscientiae, quia secundum Couar. in Reg. peccatum par. 2. §. 3. num. 9. non potest nec acceptari, neque retineri beneficium, non seruata forma requisita, Molina de iust. & iur. 1. tom. tract. 2. disputation. 81. circa fin. vers. Ad dictum Inn.

Amplia tertio, vt debeat fieri prouisio per concursum, quamuis constet de reservatione, vt quia beneficium vacet in mensibus Apostolicis, nam adhuc debet proponi edita ab Ordinario, & facto examine ab eo, siue, eo impedito, ab eius Vicario, atque ab alijs Examinatoribus, non minus quam tribus, in Synodo diocesana